

جایگاه صنعت پلاستیک و پلیمر در اقتصاد مقاومتی

به گزارش پنجره ایرانیان، مهندس محسن صفایی، عضو هیات مدیره انجمن ملی صنایع پلاستیک، روز یکشنبه ۱۶ خرداد ماه، در جلسه هیات نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، به سخنرانی پرداخت. مدیرعامل همایش در این جلسه که با حضور کلیه نمایندگان و هیات مدیره اتاق بازرگانی برگزار می‌شد، به تشریح جایگاه صنعت پلاستیک و پلیمر ایران در اقتصاد مقاومتی پرداخت. مشروح سخنرانی مهندس محسن صفایی به شرح زیر می‌باشد:

با توجه به اهداف سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، با رویکرد جهادی در سند چشم‌انداز ۲۰ ساله، در حال حاضر به نظر می‌رسد تمرکززدایی از قدرت با واگذاری اختیارات تصمیم‌گیری به ذی‌نفعان از لحاظ مقاومتی کردن اقتصاد، از اهمیت برخوردار باشد؛ و صد البته نقش بخش صنعت در فراهم‌سازی آن بیش از سایر بخش‌هاست. در این میان، صنعت پلاستیک با دارا بودن سهم بسزایی در صادرات و تامین نیازهای داخلی، می‌تواند به یکی از منابع درآمدزا تبدیل شود. این درحالی است که هم‌اکنون

این صنعت علاوه بر سایر مشکلاتی که دوستان اشاره کردند - اعم از بانکی، دارایی، تامین اجتماعی، قاچاق کالا و واسطه‌گری - از مشکلات سیستم تامین مواد نیز رنج می‌برد. این مشکلات به شرح زیر می‌باشند:

۱. با وجود پالایشگاه‌ها و کارخانجات پتروشیمی متعدد و سال‌ها تجربه، تامین مواد اولیه همچنان از دغدغه‌های تولیدکنندگان است، که مهمترین آنها فقدان مدیریت صحیح در رتبه‌بندی تولید محصولات پتروشیمی، مطابق با نیازهای تولیدکنندگان و همچنین عرضه مواد به‌صورت سلیقه‌ای است؛

۲. عدم شفافیت کافی در مقدار عرضه و قیمت آن؛

۳. کیفیت پایین محصولات کارخانجات پتروشیمی؛

۴. فروش مواد اولیه ارزان قیمت توسط پتروشیمی‌ها تحت عنوان صادرات با قیمت بسیار پایین‌تر از آنچه تولیدکننده داخلی می‌تواند خریداری کند.

توجه داشته باشید صنعت پتروشیمی و به خصوص صنایع زیرمجموعه آن، سهم بسیار بزرگی در کالاهای مصرفی در سراسر جهان دارند. از چسب و رنگ و رزین و مواد شیمیایی گرفته، تا خودرو و لوازم خانگی و ساختمانی در سطح گسترده‌ای از این محصولات بهره می‌برند. عملاً دنیای امروز بدون محصولات تولید شده از مواد پتروشیمی قابل تصور نیست. در این شرایط بسیار آزردهنده است که ببینیم اقتصاد کشور با کوچکترین تنشی در وضعیت صادرات نفت دچار آسیب و رکود جدی می‌شود. میزان وابستگی اقتصاد ایران به نفت بدون هدف افزایش می‌یابد و صنایع تکمیلی پتروشیمی برغم توانایی برای تولید ارزش افزوده کلان و اشتغال‌زایی فراوان، هنوز نتوانسته‌اند جایگزین درآمدهای نفتی شوند. ضمن اینکه کشور نیز با سطح گسترده‌ای از بیکاری مواجه است. برای حل این مسئله دو راهکار به ذهن می‌رسد:

۱. فاصله گرفتن از خام‌فروشی، چه در نفت و چه در معادن و دیگر حوزه‌ها و حرکت

به سمت تکمیل زنجیره ارزشی که می‌تواند تهدید را به فرصت تبدیل کند. ۲. آبادگری و اجرای پروژه‌های عمرانی در داخل کشور و کشورهای همسایه‌ای که در حیطه نفوذ سیاسی کشور قرار دارند. اگر به سمت تکمیل زنجیره ارزش در همه زمینه‌ها حرکت کنیم، به خصوص در حوزه‌هایی که منابع طبیعی یا مزیت‌های ویژه در آنها داریم از جمله نفت و گاز و معادن، می‌توانیم یک جهش در اقتصاد غیر نفتی داشته باشیم. حتی می‌توانیم برنامه‌ای را به تصویب برسانیم که طبق آن صادرات مواد خام در ۵ سال آینده ممنوع شود، یا عوارض زیادی بر آنها وضع شود، یا به مجوزهای ویژه با شرایط سخت منوط شود. یعنی تعرفه صادرات محصولات خام پتروشیمی را به‌نحوی تعیین کنیم یا مواد خام را با چنان قیمت گزافی بدهیم که صادرات مواد خام سود اندکی نصیب آنها کند؛ تا شیب منافع سازمان‌ها و شرکت‌ها به سمتی رود که استراتژی خود را به سمت صادرات محصولات تکمیلی و حداقل نیمه خام تنظیم کند و به سمت کالاهای نهایی حرکت کند. به نظر می‌رسد لازم است با اقتدار موضوع تکمیل زنجیره ارزش را به یک عزم ملی تبدیل کنیم. لازم به یادآوری است که در یک سری سلسله اقدامات ضد تولید ملی توسط پتروشیمی‌ها، امروز در بعضی حوزه‌ها، بنگاه‌دارها و صنعتگران ایرانی مواد اولیه را گران‌تر از چینی‌ها و ترک‌ها که مشتری محصولات پتروشیمی ما هستند، دریافت می‌کنند.

برای مثال در حوزه پلیمرها تولیدکنندگان ایرانی، هر کیلوگرم مواد ایرانی را ۱۰ تا ۲۰ درصد گران‌تر از خارجی‌هایی که مواد اولیه را می‌خرند، تهیه می‌کنند؛ یعنی ما منابع طبیعی متعلق به همه مردم را به بخشی از پتروشیمی‌های خود و به خصوص خصولتی اختصاص داده که محصولات خود را به خارجی‌ها ارزان‌تر از ایرانیان می‌فروشند. این رفتار، بخش خصوصی را کاملاً فلج کرده و امکان رقابت در صادرات را نیز از آنها سلب کرده است.

همچنین لازم به ذکر است، از زمانی که اعلام شده نرخ بهای مواد اولیه محصولات

پتروشیمی بر اساس نرخ ارز آزاد محاسبه خواهد شد، با کاهش ۳۰ درصدی مصرف مواد اولیه پتروشیمی در کشور مواجه شدیم. و شاهد روند کاهش معاملات داخلی نیز هستیم. این مسئله نشان می‌دهد صنایع تکمیلی پتروشیمی وارد یک شیب کاهشی شده و اثرات منفی این شیب در ۳ یا ۴ سال آینده در اقتصاد ملی کاملاً ملموس خواهد شد. در پایان به آخرین شاهکاری که باعث تعطیلی صدها کارخانه و از میان رفتن هزاران شغل در صنعت پلاستیک شده است، اشاره می‌کنم:

در حال حاضر، ترکیه رقیب اصلی ما در منطقه در حوزه صنایع پایین دستی پتروشیمی به شمار می‌آید. در چنین شرایطی ما با ترکیه توافق می‌کنیم که برای واردات این محصول از ترکیه به ایران، تعرفه ترجیحی وضع کنیم. بر اساس این توافق‌نامه، از ترکیه مصنوعات صنعتی وارد ایران می‌شود و ما مواد خام و محصولات کشاورزی به ترکیه می‌دهیم. چنین توافقی درست برخلاف تکمیل زنجیره ارزش است و با سیاست‌های کلان اقتصادی نظام مغایرت دارد. به هر حال تکمیل زنجیره ارزش اقتضاتی دارد که باید رعایت شود. در غیر این صورت سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در این حوزه نیز به باد خواهد رفت.

